

Донбаська державна машинобудівна академія

кафедра фізичного виховання і спорту

Затверджую:

Декан факультету економіки і менеджменту

Є. В. Мироненко

«___» _____ 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми, к.п.н., доцент

Ю. О. Долинний

«___» _____ 2021 р.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фізичного виховання і спорту
Протокол № 21 від 27.08.2021 р.

В.о. завідувача кафедри

Ю. О. Долинний

«___» _____ 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Історія фізичної культури»

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 017 Фізична культура і спорт

ОПП «Фізична культура і спорт»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Факультет економіки і менеджменту

Розробник: Кошева Л.В., к.п.н., доцент кафедри фізичного виховання і спорту

Краматорськ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Показники			Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни				
денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» 2 роки	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» 3 роки		денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» 2 роки	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» 3 роки		
Кількість кредитів				ОПП (ОНП) Фізична культура і спорт	Вибіркова			
5	5	5						
Загальна кількість годин								
150	150	150						
Модулів			кваліфікація: бакалавр з фізичної культури і спорту	Рік підготовки				
1	1	1						
Змістових модулів								
3	3	3						
Індивідуальне навчальне завдання								
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6/10 самостійної роботи студента – 6/11			Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	28			28	26
				Практичні				
				26	26	24		
				Самостійна робота				
				96	96	100		
				Вид контролю				
				Іспит	Іспит	Іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання - 6/10 (6 / 11 прискор)

2. Загальні відомості, мета і завдання дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія фізичної культури» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 017 «Фізична культура та спорт»).

Предмет її вивчення – загальні закономірності виникнення, становлення та розвитку фізичної культури і спорту на різних етапах розвитку суспільства.

Вивчення курсу Історія фізичної культури і спорту пов'язано та базується на знаннях дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Теорія і методика фізичного виховання», «Історія України та української культури», «Філософія».

Передбачає можливість використання отриманих знань у процесі вивчення освітнього компоненту «Олімпійський і професійний спорт».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Всесвітня історія фізичної культури;
2. Історія міжнародного спортивного і олімпійського рухів;
3. Історія фізичної культури і спорту в Україні

Метою дисципліни є : озброїти студентів знаннями, які дають можливість розглядати ідеї і теорії фізичної культури і спорту в історичному аспекті, а також аналізувати практику, форми і методи організації спортивної діяльності людей з оздоровчих позицій в аспекті майбутньої професійної діяльності в галузі фізичної культури і спорту.

Завдання дисципліни:

- визначення місця фізичної культури як суспільного явища і галузі в Україні;
- набуття знань про виникнення фізичних вправ та їх розвиток на різних етапах розвитку людського суспільства;
- визначення особливостей розвитку фізичної культури на різних етапах людського суспільства;
- набуття знань з історії виникнення Олімпійських ігор, з історії відродження Олімпійських ігор сучасності, хронології Олімпійських ігор;
- ознайомлення з розвитком педагогічних ідей фізичного виховання у різні епохи розвитку людського суспільства;
- набуття знань про розвиток спорту і міжнародного спортивного руху в період кінця XIX – початку XX століття;
- набуття знань про міжнародний спортивний рух і фізкультурно-спортивний рух в Україні;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію виникнення і розвитку фізичних вправ;
- погляди гуманістів на фізичне виховання;
- історію виникнення , відродження , хронологію Олімпійських ігор;
- виникнення видів спорту, розвиток професійного та аматорського спорту;
- який внесок у розвиток фізичної культури зробили видатні вчені, педагоги XIX –XX ст ;
- витоки фізичної культури України;
- участь України в олімпійському русі;

вміти:

- порівнювати фізичну культуру різних країн у різні періоди їх розвитку;
- аналізувати історичні події , які спричиняли умови для розвитку фізичної культури;
- використовувати знання у професійній діяльності.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК) :

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;

- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність бути критичним і самокритичним

Фахові компетентності спеціальності (ФКС):

- здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості;
- здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту;
- здатність до безперервного професійного розвитку.

Програмні результати навчання (ПРН)

- здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем;
- аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху й олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання на базі ПЗСО, ОКР «Молодший бакалавр» 2 роки

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями 6 б; 26 семестр								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Лекції	4	4	4	4	4	2	2	2	2
Практ. роботи	2	2	2	2	2	4	4	4	4
Сам. робота	10	10	10	10	10	10	12	12	12
Індивідуальні зан									
Консультації									
Модулі	Зм.М1			Зм.М2			Зм.М3		
Контроль по модулю			к			к			к;

Денна форма навчання на базі ПЗСО, ОКР «Молодший бакалавр» 3 роки

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями 6 б; семестр							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Лекції	4	4	4	4	4	2	2	2
Практ. роботи	2	2	2	2	2	4	4	4
Сам. робота	10	10	10	12	12	12	12	12
Індивідуальні зан	1	2	1	2	2	2	2	2
Консультації								
Модулі	Зм.М1			Зм.М2			Зм.М3	
Контроль по модулю			к			к		к;

4 Лекції

Змістовий модуль 1 Всесвітня історія фізичної культури

Тема 1.1 Предмет, зміст і завдання історії фізичної культури та спорту. Витоки фізичної культури.....

Зміст теми: Предмет, завдання та зміст курсу історії фізичної культури та спорту. Основні терміни й поняття дисципліни та еволюція їх розвитку. Періодизація, історіографія, джерела історії фізичної культури та спорту. Основні фактори, що вплинули на зародження елементів фізичної культури

Література[9,11,14,19-20]

Тема 1.2 Фізична культура в первісному суспільстві. Теорії походження фізичної культури

Зміст теми: Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві. Теорії походження фізичної культури

Література: [6,9,11,14,19-20]

Тема 1.3 Фізична культура Стародавнього світу

Зміст теми: . Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу. Значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції. Зміст античної гімнастики. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму. Особливості фізичної культури у країнах Стародавнього Сходу та Америки..

Література [6, 9, 14, 19-20]

Тема 1.4 Фізична культура епохи середньовіччя

Зміст теми: Особливості європейської фізичної культури в середні віки. Особливості фізичного виховання у середні віки в країнах Сходу. Лицарська система фізичного виховання. Розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан європейських країн. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання.

Література [6, 9, 14, 19-20]

Тема 1.5 Фізична культура і спорт нового часу

Зміст теми Передумови створення національних систем фізичного виховання Німецька система фізичного виховання. Гімнастичний рух в скандинавських країнах. Шведська система фізичного виховання. Становлення та розвиток французької системи фізичного виховання. Початки слов'янського сокільського руху. Сокільська система фізичного виховання.

Література [2, 4, 7, 9, 12, 19,]

Тема 1.6 Особливості розвитку спорту Нового часу.

Зміст теми Англійська система фізичного виховання. Діяльність Томаса Арнольда. Формування системи міжнародних змагань та організаційних структур міжнародного спорту. Формування наукових основ розвитку спорту
Література [2,4,7,19]

Змістовий модуль 2 Історія міжнародного спортивного і олімпійського рухів

Тема 2.1 Олімпійські ігри Стародавньої Греції

Зміст теми Значення спорту у житті античних греків. Передумови виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції. Програма, зміст, учасники Олімпійських ігор. Спортивні споруди Стародавньої Греції. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.

Література [2,4,7,12,19]

Тема 2.2 Відродження Олімпійських ігор у сучасності

Зміст теми: Відродження Олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра де Кубертена.....

Література [9,12,18-19]

Тема 2.3 Особливості розвитку міжнародного олімпійського руху

Зміст теми: Хронологія та аналіз Олімпійських ігор сучасності. Діяльність Міжнародного Олімпійського Комітету та його президентів. Олімпійська символіка та атрибутика. "Ода спорту" та її гуманістична цінність. Параолімпійські ігри та їх значення.

Література [2,4,15,19]

Тема 2.4 Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності

Зміст теми Міжнародний робітничий рух 20-30-х років. Регіональні та континентальні ігри як складова частина міжнародного спортивного руху. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади. Розвиток неолімпійських видів спорту. Проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів.

Література [2,4,14,17,19]

Тема 2.5 Проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів

Зміст теми: Боротьба із застосуванням допінгу в спорті. Еволюція уявлення про спортсмена-аматора Проблема аматорства в сучасному олімпійському спорті. Відкриті" ОІ та вирішення проблеми аматорства і професіоналізму в олімпійському спорті

Література [2,4,14,17,19]

Змістовий модуль 3 Історія фізичної культури і спорту в Україні

Тема 3.1 Витоки фізичної культури в Україні

Зміст теми: Зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби. Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я. Значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян. Особливості, провідні форми та напрямки фізичного виховання у Київській Русі. Фізична підготовка запорізького козацтва.

Література[2,9-10,13,19]

Тема 3.2 Фізична культура і спорт в Україні у XIX-XX століттях

Зміст теми: Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні. Особливості розвитку фізичної культури і спорту у Східній Україні у XIX-XX ст. Особливості розвитку фізичної культури у Західній Україні (кінець XIX–30-і рр. XX ст.). Зародження та розвиток спортивно-гімнастичного руху у Західній Україні. Діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині XX ст. Роль Івана Боберського в розвитку західно-українського спортивно-гімнастичного руху. Розвиток спорту за часів УРСР. Зародження організаційних, програмно-нормативних та науково-методичних основ системи фізичного виховання

Література[1,5,10,16.]

Тема 3.3-3.4 Україна в олімпійському русі. Проблеми та перспективи спортивного руху в Україні.

Зміст теми: Україна в міжнародному олімпійському русі. Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх. Створення НОК України та особливості його діяльності. Особливості, проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні

Література[3,5,8,10,16]

Література

1. Вацеба О.М. Нариси з історії західно-українського спортивного руху. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. – 232 с.
2. Винничук О. Історико-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури: Навчальний посібник. - Тернопіль: АСТОН, 2001. - 404 с.
3. Волошин А.П., Ксендзенко Ф.М. У олимпийской черты. - К.: Молодь, 1988. – 400 с.
4. Голощапов Б.Р. История физической культуры и спорта: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. - Москва: Издательский центр «Академия», 2001. - 312 с.
5. Золоті сторінки олімпійського спорту України / За ред. І. Федоренка. – Київ: Олімпійська література, 2000. – 192 с.

6. История Древней Греции: учеб. для студ. по спец. «История». – М., 1986.
7. История физической культуры и спорта: Учебник для институтов физической культуры / Под ред. В.В. Столбова. - Москва: Физкультура и спорт, 1983. - 359с.
8. Кордіяк Ю.Є. Чемпіони живуть у Львові. – Львів: Каменяр, 1980. – 176 с.
9. Кошева Л. В. Історія фізичної культури: Курс лекцій для студентів спеціальності 017 – Фізична культура і спорт/ Л. В. Кошева. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 224с. ISBN 978-966-379-979-7
10. Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. – Вінниця: Логос, 1997. – 133 с.
11. Оликова В. Люди и игры: У истоков современного спорта: пер. с чешского. – Москва : Физкультура и спорт, 1985. – С. 35-37 .
12. Платонов В.Н.,. Олимпийский спорт: В 2 т/ В.Н.Платонов, М.М. Булатова, С.Н.Бубка [и др.]; под общ.ред.В.Н.Платонова. – К.: Олимп. л – ра,2009.- Т.1. – 736с.
13. Приступа Є.Н. Народна фізична культура українців. - Львів, 1995. – 254 с.
14. Степанюк С. І. Методичний посібник для вивчення дисципліни «Історія фізичної культури» за блоково-модульною системою / С. І. Степанюк, О. О. Гречанюк, І. В. Маляренко. – Херсон : Видавництво ХДУ, 2006. – 236 с.
15. Степанюк С.І. Студентський спортивний рух: історія та сучасність. - Львів: Українські технології, 2003. - 60 с.
16. Трофим'як Б.Е. Фізична культура і спорт в Українській РСР. - Львів: Вища школа, 1987. – 159 с.
17. Украина: Полная энциклопедия /Авт.-составители В.М.Скляренко, Т.В. Иовлева, В.В. Мирошникова, М.А.Панкова; Худож.-оформитель Л.Д.Киркач – Осипова.- Харьков: Фолио, 2007.- 463с.
18. Физическая культура и спорт в цивилизациях и эпохах: Учебное пособие /Лабский В.М. и др./Под общ. Ред.В.М. Лабского. – Харьков :НТУ«ХПИ», 2005. – 180с.- На русск.яз.
19. Філь С.М., Худолій О.М., Малка Г.В. Історія фізичної культури: Навчальний посібник / За ред. проф. С.М.Філя. - Харків: “ОВС”, 2003. - 160 с
20. Шанин Ю. В. От эллинов до наших дней. – К. : Вища школа, 1980. – 183 с.

5. Практичні заняття

Мета проведення практичних (семінарських) занять – є формування системи фундаментальних знань, що визначають професійну діяльність в галузі фізичного виховання;

Внаслідок практичних (семінарських) занять студенти повинні :

- **знати:**
- історію виникнення і розвитку фізичних вправ;

- погляди гуманістів на фізичне виховання;
- гімнастичні та спортивно – ігрові системи фізичного виховання ;
- історію виникнення , відродження , хронологію Олімпійських ігор;
- виникнення видів спорту, розвиток професійного та аматорського спорту;

- який внесок у розвиток фізичної культури зробили видатні вчені, педагоги XIX –XX ст ;

- витоки фізичної культури України;
- участь України в олімпійському русі;

вміти:

- порівнювати фізичну культуру різних країн у різні періоди їх розвитку;
- аналізувати історичні події , які спричиняли умови для розвитку фізичної культури;
- використовувати знання у професійній діяльності.

Змістовий модуль 1 Всесвітня історія фізичної культури

Практичне заняття №1. Тема 1.1 Предмет, зміст і завдання історії фізичної культури та спорту. Витоки фізичної культури.

Мета заняття :

сформувані уявлення про предмет, завдання та зміст курсу історії фізичної культури та спорту, основні терміни й поняття дисципліни та еволюція їх розвитку, періодизацію, історіографію, джерела історії фізичної культури та спорту, основні фактори, що вплинули на зародження елементів фізичної культури

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізуйте зміст лекції. Дайте відповіді на такі запитання.

1. Що є предметом вивчення історії фізичного виховання і спорту?
2. Дайте визначення основних термінів із дисципліни.
3. Виникнення терміна «гімнастика» та еволюція цього поняття.
4. Які підходи використовують для періодизації історії фізичної культури?
5. Які джерела використовують для вивчення історичних матеріалів?
6. Назвати та охарактеризувати основні напрямки зародження фізичної культури в первісну епоху.
7. Які із засобів рухової активності використовувалися в обрядах посвяти первісної людини.
8. Виховний ідеал в епоху переходу від первіснообщинного ладу до класового.

II. Підготувати реферат на задану тему.

Література:[9,11,14,19-20]

Практичне заняття №2. Тема 1.2 Фізична культура в первісному суспільстві. Теорії походження фізичної культури

Мета заняття :

сформувати уявлення про передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві, теорії походження фізичної культури.

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. Охарактеризувати основні напрями зародження фізичної культури в первісну епоху.
2. Визначити які із засобів рухової активності використовувалися в обрядах посвяти первісної людини.
3. Проаналізувати виховний ідеал в епоху переходу від первіснообщинного ладу до класового.
4. Охарактеризувати теорії походження фізичних вправ

II. Підготувати реферат на задану тему.

Література: [6,9,11,14,19-20]

Практичне заняття №3. Тема 1.3 Фізична культура Стародавнього світу**Мета заняття :**

сформувати уявлення про особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу, значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції, зміст античної гімнастики, особливості фізичної культури Стародавнього Риму, особливості фізичної культури у країнах Стародавнього Сходу та Америки..

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. Проаналізувати причини популярності військово-фізичної підготовки у період розшарування на класи.
2. Охарактеризувати фізичну культуру у Месопотамії
3. Охарактеризувати фізичну культуру у стародавній Індії
4. Охарактеризувати фізичну культуру у стародавньому Китаї
5. Охарактеризувати фізичну культуру у стародавньому Єгипті
6. Визначити головні напрями виникнення перших фізичних вправ і зародження елементів фізичної культури періоду дородового, родового суспільства і періоду утворення класового суспільства

II. Підготувати реферат на задану тему

Література [6, 9, 14, 19-20]

Практичне заняття №4. Тема 1.4 Фізична культура епохи середньовіччя**Мета заняття :**

сформувати уявлення про особливості європейської фізичної культури в середні віки, особливості фізичного виховання у середні віки в країнах Сходу, лицарську систему фізичного виховання, розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан європейських країн, вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання, зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання.

Задачі та зміст роботи:

- I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:
 1. Охарактеризувати особливості фізичної культури в середні віки.
 2. Охарактеризувати фізичну культуру у період виникнення феодалізму.
 3. Охарактеризувати фізичну культуру в період розвинутого феодалізму (Лицарська система фізичного виховання).
 4. Лицарські турніри.
 5. Проаналізувати розвиток фізичної культури серед селян європейських країн.
 6. Проаналізувати розвиток фізичної культури серед ремісників-міщан європейських країн.
 7. Охарактеризувати фізичну культуру епохи Відродження і занепаду феодалізму.
 8. Проаналізувати зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання у працях вчених-гуманістів.
- II. Підготувати реферат на задану тему.
Література [6, 9, 14, 19-20]

Практичне заняття №5. Тема 1.5 Фізична культура і спорт нового часу
Мета заняття :

сформувати уявлення про передумови створення національних систем фізичного виховання, німецьку систему фізичного виховання, гімнастичний рух в скандинавських країнах, шведську систему фізичного виховання, становлення та розвиток французької системи фізичного виховання, початки слов'янського сокільського руху. сокільську систему фізичного виховання.

Задачі та зміст роботи:

- I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:
 1. Як формувались та розвивались національні системи гімнастики у новий час.
 2. Виникнення та розвиток німецької системи гімнастики. Діяльність І.Гутс- Мутса, Ф.Яна, А.Шпісса.
 3. Виникнення та розвиток шведської системи гімнастики. Діяльність П.Лінга і Я.Лінга.
 4. Виникнення та розвиток французької системи гімнастики. Діяльність Ф.Амороса.
 5. Як зароджувалась науково-методична думка в галузі фізичного виховання у середні віки.
 6. Характеристика англійської системи фізичного виховання нового часу. Діяльність Т.Арнольда.
 7. Рух “арнольдизм” та його значення.
 8. Проаналізуйте передумови виникнення скаутського руху.
 9. Причини появи міжнародних спортивних об'єднань.
 10. Які відкриття та нововведення сприяли розвитку велоспорту
- II. Підготувати реферат на задану тему.
Література[2, 4, 7, 9, 12, 19]

Практичне заняття №6. Тема 1.6 Особливості розвитку спорту Нового часу

Мета заняття :

сформувати уявлення про англійську систему фізичного виховання, діяльність Томаса Арнольда, формування системи міжнародних змагань та організаційних структур міжнародного спорту, формування наукових основ розвитку спорту.

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. Охарактеризувати англійську систему фізичного виховання Нового часу. Діяльність Т.Арнольда.

2. Проаналізувати рух “арнольдизма” та його значення.

3. Визначити формування системи міжнародних змагань у кінці XIX на початку XX століття.

4. Охарактеризувати формування організаційних структур спорту наприкінці XIX на початку XX століття.

II. Виконати тести до змістовного модулю 1

Література[2,4,7,19]

Змістовий модуль 2 Історія міжнародного спортивного і олімпійського рухів

Практичне заняття №7. Тема 2.1 Олімпійські ігри Стародавньої Греції

Мета заняття :

сформувати уявлення про значення спорту у житті античних греків, передумови виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції, програму, зміст, учасників Олімпійських ігор, спортивні споруди Стародавньої Греції, причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. Дати характеристику основним положенням організації Олімпійських ігор та схемі їх проведення.

2. Охарактеризувати Олімпію, як місце проведення Олімпійських ігор.

3. Визначити, хто міг приймати участь в Олімпійських іграх.

4. Дати характеристику підготовці атлетів до Олімпійських ігор.

5. Охарактеризувати Олімпійські ігри Римської Греції.

6. Дати характеристику Немейським іграм.

7. Дати характеристику Істмійським іграм.

II. Підготувати реферат на задану тему.

Література [2,4,7,12,19]

Практичне заняття №8. Тема 2.2 Відродження Олімпійських ігор у сучасності

Мета заняття :

сформувати уявлення про відродження Олімпійських ігор сучасності,

діяльність П'єра де Кубертена

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. Визначити, що сприяло відродженню Олімпійських ігор сучасності.
 2. Визначити, який вклад вніс П'єр де Кубертен у відродження Олімпійських ігор сучасності.
 3. Дати загальну характеристику першого періоду Ігор Олімпіад (1896 – 1912р.р.).
 4. Охарактеризувати I Олімпійські ігри сучасності.
 5. Охарактеризувати II III Олімпійські ігри сучасності.
 6. Охарактеризувати III Олімпійські ігри сучасності.
 7. Охарактеризувати IV Олімпійські ігри сучасності.
 8. Охарактеризувати V Олімпійські ігри сучасності.
- II. Підготувати реферат на задану тему.
Література [9,12,18-19]

Практичне заняття №9. Тема 2.3 Особливості розвитку міжнародного олімпійського руху

Мета заняття :

сформувати уявлення про хронологію та аналіз Олімпійських ігор сучасності, діяльність Міжнародного Олімпійського Комітету та його президентів, олімпійська символіка та атрибутика, “Ода спорту” та її гуманістична цінність, параолімпійські ігри та їх значення.

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. Дати характеристику історичним причинам, що лежали в основі виникнення міжнародного спортивного та олімпійського руху.
2. Назвіть основні види спорту і міжнародні спортивні об'єднання кінця XIX та початку XX століття.
3. Що таке МОК? Коли він був утворений і в чому полягає його діяльність?
4. В чому полягали основні особливості Олімпійських ігор, що проходили до першої світової війни?
5. Як розвивався міжнародний робочий спортивний рух в період між світовими війнами?
6. Яка була політика МОК на кануні другої світової війни?
7. Які зміни відбулися у розвитку міжнародного спортивного руху після другої світової війни? Чим вони були викликані?
8. Які фактори свідчать про розширення міжнародного спортивного руху в післявоєнний період?
9. Які особливості Олімпійських ігор післявоєнного періоду?
10. Що входить у склад понять «олімпізм», «олімпійський рух», «Олімпійські ігри»?

II. Підготувати реферат на задану тему.

Література [2,4,15,19]

Практичне заняття №10. Тема 2.4 Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності

Мета заняття :

сформувати уявлення про міжнародний робітничий рух 20-30-х років, регіональні та континентальні ігри як складова частина міжнародного спортивного руху, міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади, розвиток неолімпійських видів спорту, проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів.

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. Охарактеризувати історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху.
2. Охарактеризувати особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.
3. Охарактеризувати методи боротьби із застосуванням допінгу в спорті.
4. Охарактеризувати проблеми аматорства в сучасному олімпійському спорті

II. Підготувати реферат на задану тему.

Література [2,4,14,17,19]

Практичне заняття №11 Тема 2.5 Проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів

Мета заняття :

сформувати уявлення про боротьбу із застосуванням допінгу в спорті, еволюцію уявлення про спортсмена-аматора, проблему аматорства в сучасному олімпійському спорті. відкриті" ОІ та вирішення проблеми аматорства і професіоналізму в олімпійському спорті

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. Охарактеризувати історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху.
2. Охарактеризувати особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.
3. Охарактеризувати методи боротьби із застосуванням допінгу в спорті. Охарактеризувати проблеми аматорства в сучасному олімпійському спорті

II. Виконати контрольну роботу до змістовного модулю 2

Література [2,4,14,17,19]

Змістовий модуль 3 Історія фізичної культури і спорту в Україні

Практичне заняття №12. Тема 3.1 Витоки фізичної культури в Україні

Мета заняття :

сформувати уявлення про зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу, особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби, розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах

Північного Причорномор'я, значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян, особливості, провідні форми та напрямки фізичного виховання у Київській Русі, фізична підготовка запорізького козацтва.

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. З'ясувати витоки фізичної культури в Україні.
2. Проаналізувати особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби.
3. Визначити особливості розвитку фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я.
4. Розкрити значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян
5. Охарактеризувати фізичне виховання козаків.
6. Охарактеризувати діяльність перших спортивних клубів, спортивних організацій в Україні.

II. Підготувати реферат на задану тему.

Література[2,9-10,13,19]

Практичне заняття №13. Тема 3.2-3.3 Фізична культура і спорт в Україні у XIX-XX століттях. Україна в олімпійському русі. Проблеми та перспективи спортивного руху в Україні.

Мета заняття :

сформувати уявлення про історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні, особливості розвитку фізичної культури і спорту у Східній Україні у XIX-XX ст., особливості розвитку фізичної культури у Західній Україні (кінець XIX–30-і рр. XX ст.), зародження та розвиток спортивно-гімнастичного руху у Західній Україні, діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини, особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині XX ст., роль Івана Боберського в розвитку західно-українського спортивно-гімнастичного руху, розвиток спорту за часів УРСР, зародження організаційних, програмно-нормативних та науково-методичних основ системи фізичного виховання. сформувати уявлення про Україну в міжнародному олімпійському русі, виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх, створення НОК України та особливості його діяльності, особливості, проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні

Задачі та зміст роботи:

I. Проаналізувати зміст лекції. Дати відповіді на такі запитання:

1. Передумови становлення фізичної культури України в другій половині XIX – на початку XX ст.
2. Напрями та основні форми фізичного виховання у навчальних закладах.
3. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні у XIX– XX ст.
4. Назвіть найпоширеніші види спорту в Східній Україні у XIX– XX ст.
5. Охарактеризувати напрями розвитку спортивно-гімнастичного руху за

часів Російської імперії.

6. З якою метою було започатковано проведення Всеросійських олімпіад?

7. Охарактеризувати основні напрями та засоби поширення сокільського руху серед українців.

8. Проаналізувати стан фізкультурно-спортивного руху на різних етапах історичного розвитку української держави та показати його основні проблеми та перспективи.

9. Проаналізувати історичні особливості розвитку фізичної культури в різних регіонах України.

10. Охарактеризувати НОК України та його основні завдання.

11. Визначити, внесок українців у розвиток сучасного олімпізму.

12. Проаналізувати проблеми розвитку фізичної культури в Україні

II. Підготувати реферат на задану тему.

Література[1,3.5, 8, 10,16]

7. Контрольні заходи

Рейтинг успішності студента – це загальний бал, який отримав студент під час виконання завдань, передбачених програмою дисципліни. Максимальний рейтинг за дисципліну – 100 балів. Складові рейтингу з дисципліни «Історія фізичної культури» наведені в таблиці. Першою складовою є проведення дидактичного тестування. Для оцінки тестових завдань використовується шкала запропонована В.П. Беспалько. 100-90 % вірних відповідей оцінюється як високий рівень знань, 89-70 % – допустимий, 69-50 % – критичний рівень, 49 % і нижче – недопустимий рівень. Тестування розраховане на 10-15 хв. І оцінюється в балах. Із десяти тестів відповіді на 9-10 (90-100 %) питань оцінюється 5 балами, 8-9 (80-90 %) – 4 балами, 6-7 (60-70 %) – 3 балами, 5-6 (50-60 %) – 2 балами, 0-5 (0-50 %) – 0 балами.

Тестування проводиться за темами Зм.М1. Максимальна сума 30 балів (див. табл. 1)

Навчальним планом дисципліни передбачено 2 контрольні роботи. Перша контрольна робота охоплює теми 2.1- 2.5. Її мета – перевірити знання студентів за змістовним модулем 2

Друга контрольна робота охоплює теми 3.1-3.4. Її мета – перевірити знання студентів за змістовним модулем 3

Контрольні завдання на тестування, кожну контрольну роботу та підготовку до екзамену додаються у Критеріях оцінювання.

Контрольне опитування на практичних заняттях оцінюється по 100-бальній системі та входить до загального рейтингу з коеф. 0.2

Таблиця 1 Рейтинг за поточні знання студентів

Контроль	Дидактичне тестування						К.р1	К.р.2	ІНЗ	Контр .опит.	Всього
Зм.мод.	Зм.м. 1						Зм.м.2	Зм.м.3			
Теми	T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	T 2.1-	T 3.1-	–		

							2.5	3.4			100
Кількість балів	5	5	5	5	5	5	20	20	–		
	30						20	20	10	20	
Коеф.	0.3						0.2	0.2	0.1	0.2	1

Наступною складовою є виконання ІНЗ. Максимальна оцінка за захист ІНЗ складає 10 балів.

Рівень виконання індивідуальної самостійної роботи оцінюється у розмірі 10 балів рейтингу наступним чином (Табл. 2).

Таблиця 2 – Рівень виконання та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи

10 балів	У ході виконання реферату чітко дотримана структура його оформлення. Студент обґрунтовує вибір і актуальність теми. Зрозуміло сформульована мета і завдання дослідження. Зміст роботи відповідає змісту, меті і завданням. Послідовно розкриваються усі передбаченні планом питання, підкріплюється конкретними прикладами, фактами. Студент може про аргументувати усі міркування, які викладенні в роботі. Дотримані правила посилань на джерела. У висновках дотримана ступінь досягнення мети і виконання завдань. Студент захищає реферат, заздалегідь підготувавши тези виступу (план).
9 балів	У ході виконання реферату дещо порушена структура його оформлення. Студент обґрунтовує вибір і актуальність теми. Зрозуміло сформульована мета і завдання дослідження. Зміст роботи відповідає змісту, меті і завданням. Послідовно розкриваються усі передбаченні планом питання, підкріплюється конкретними прикладами, фактами. Студент може про аргументувати усі міркування, які викладенні в роботі. Не дотриманні правила посилань на джерела, або відсутні. У висновках дотримана ступінь досягнення мети і виконання завдань. Студент захищає реферат, заздалегідь підготувавши тези виступу (план).
8 балів	У ході виконання реферату дещо порушена структура його оформлення. Студент обґрунтовує вибір і актуальність теми. Зрозуміло сформульована мета і завдання дослідження. Зміст роботи дещо не відповідає меті і завданням. Послідовно розкриваються усі передбаченні планом питання, не підкріплюється конкретними прикладами, фактами. Студент з труднощами аргументує міркування, які викладенні в роботі. Не дотриманні правила посилань на джерела, або відсутні У висновках дотримана ступінь досягнення мети і виконання завдань. Студент захищає реферат, заздалегідь підготувавши тези виступу.
7 балів	У ході виконання реферату дещо порушена структура його оформлення. Студент обґрунтовує вибір теми але не може визначити її актуальність. Зрозуміло сформульована мета і завдання дослідження. Зміст роботи дещо не відповідає меті і завданням. Передбаченні планом питання розкриваються не повністю, не підкріплюється конкретними прикладами, фактами. Студент з труднощами аргументує міркування,

	які викладенні в роботі. Не дотриманні правила посилань на джерела, або відсутні У висновках не дотримана ступінь досягнення мети і виконання завдань. Студент захищає реферат, заздалегідь підготувавши тези виступу.
6 балів	У структурі реферату допущенні грубі помилки при оформленні. Студент не може обґрунтувати вибір і не може визначити її актуальність. Не зрозуміло сформульована мета і завдання дослідження. Зміст роботи не відповідає меті і завданням. Передбаченні планом питання розкриваються не повністю, відсутні конкретними прикладами, фактами. Студент не може про аргументувати міркування, які викладенні в роботі. Відсутні правила посилань на джерела. У висновках не дотримана ступінь досягнення мети і виконання завдань. Студент з труднощами захищає реферат, з допомогою викладача.
5–0 балів (не зараховано)	Студент допускає грубі помилки при виконанні роботи. Не розуміє сутність її виконання. Не може обґрунтувати і визначити мету. Студент не здатен висловити думки викладені в роботі і захистити її.

Максимальна кількість балів (100) при оцінюванні знань студентів з навчальної дисципліни, яка завершується екзаменом, формується з двох частин, з коефіцієнтом 0,5 кожна:

- за поточну успішність 100балів (сума балів, зароблена студентом у семестрі, але не менше 55);
- на екзамені 100балів (мінімально необхідна кількість балів за екзамен 55).

Загальний бал за засвоєння дисципліни, що підлягає внесенню в заліково-екзаменаційну відомість, розраховується наступним чином:

$$\sum R = 0,5(P_y) + 0,5(E_p)$$

(P_y) – підсумковий бал за тестову контрольну роботу, індивідуальне завдання(реферат) та контрольне опитування;

(E_p) – підсумковий бал за дистанційну екзаменаційну роботу.

Підсумковий контроль здійснюється за шкалою ECTS (табл. 3).

Таблиця 3 Система оцінки знань з курсу «Фізичне виховання»

Рейтинг студента за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100 балів	відмінно	A
81-89 балів	добре	B
75-80 балів	добре	C
65-74 балів	задовільно	D
55-64 балів	задовільно	E

30-54 балів	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-29 балів	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Тематика контрольних завдань

Тестові питання до зм.М1

1. Що є складовою частиною предмету історії фізичної культури?
2. Що вплинуло на появу фізичних вправ?
3. До якого віку діти виховувались в сім'ї в Афінах?
4. В яких стародавніх країнах існували школи, де дітей вчили фізичним вправам?
5. З скількох розділів складалась гімнастика в Стародавній Греції?
6. На честь кого проводили античні Олімпійські ігри?
7. Де відбувалися Олімпійські ігри Стародавньої Греції?
8. У якій частині Греції розташоване шановане греками святилище Олімпія?
9. У долині якої річки відбувалися Олімпійські ігри?
10. Біля підніжжя якої гори проводили стародавні Олімпійські ігри?
11. Який рік вважають датою проведення перших Олімпійських ігор Стародавньої Греції?
12. Як часто відбувалися Олімпійські ігри у Стародавній Греції?
13. Як довго тривали перші Олімпійські ігри Стародавньої Греції?
14. У якому виді спорту змагалися атлети під час проведення перших Олімпійських ігор Стародавньої Греції?
15. Хто мав право на участь в олімпійських змаганнях у Стародавній Греції?
16. Як були вдягнені учасники Олімпійських ігор?
17. Яке взуття використовували учасники Олімпійських ігор Стародавньої Греції?
18. Як називали в Стародавній Греції суддів олімпійських змагань?
19. Скільки суддів обслуговували Олімпійські ігри в період їхнього розвитку?
20. Як називали гімнастичну школу в Афінах?
21. Хто описав фізичні вправи папуасів Нової Гвінеї?
22. Як називали місце, де розташовувалися судді олімпійських змагань?
23. Гармонійний розвиток людини був основою виховання в Стародавній Греції. Чого не вмів людина, яку Платон називав «кульгавою»?
24. Як називали заклад, у якому розпочиналося навчання і виховання хлопчиків у Стародавній Греції?
25. Система античної гімнастики поєднувала три частини. Як вони називались?

Контрольні питання до зм.М.2

1. Особливості фізичної культури у Стародавній Греції.
2. Агоністика стародавніх греків. Істмійські, Піфійські, Немейські та інші атлетичні ігри Стародавньої Греції.
3. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
4. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
5. Місце проведення, програма та учасники Олімпійських ігор Стародавньої Греції.
6. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
7. Спроби відновлення Олімпійських ігор у XVII-XIX століттях. Археологічні розкопки Олімпії та їх значення для відродження Олімпійських ігор.
8. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
9. Діяльність та роль П'єра де Кубертена у відродженні сучасних Олімпійських ігор.
10. Міжнародний Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
11. Діяльність та роль О.Бутовського у відродженні сучасного олімпійського руху.
12. Ігри першої Олімпіади 1896 року в Афінах та їх значення.
13. Характерні риси Ігор Олімпіад до першої світової війни (Ігри I-V Олімпіад, 1896-1912 рр.).
14. Особливості проведення Ігор VII-XIV Олімпіад (1920-1948 рр.).
15. Особливості проведення Ігор XV-XXIV Олімпіад (1952-1988 рр.).
16. Особливості проведення Ігор XXV-XXVII Олімпіад (1992-2000 рр.).
17. Виникнення та проведення зимових Олімпійських ігор.
18. Значення та основні підсумки останніх зимових Олімпійських ігор.
19. Олімпійська символіка і атрибутика.
20. Діяльність президентів МОК.
21. МОК та особливості його діяльності.
22. Основні проблеми та тенденції у проведенні Олімпійських ігор сучасності.
23. Особливості формування структури сучасного міжнародного спортивного руху.
24. Особливості розвитку міжнародного скаутського руху.
25. Особливості розвитку міжнародного студентського спортивного руху. Виникнення та проведення Універсіад.
26. Особливості міжнародного робітничого спортивного руху кінця XIX - першої половини XX ст.
27. Континентальні спортивні ігри.
28. Регіональні, релігійні, професійні та інші спортивні ігри.
29. Зародження та розвиток параолімпійського руху. Особливості проведення Параолімпіад.
30. Особливості розвитку не олімпійських видів спорту.

Контрольні питання до зм.М.3

1. Зародження фізичної культури на українських землях у період

первісно-общинного ладу.

2. Особливості фізичної культури на українських землях у скіфо-сарматську добу.

3. Особливості фізичного виховання в античних державах Північного Причорномор'я.

4. Проведення атлетичних змагань в північнопричорноморських полісах.

5. Особливості фізичної культури стародавніх слов'ян.

6. Особливості фізичної культури Київської Русі.

7. Особливості військово-фізичної підготовки княжого війська в часи Київської Русі.

8. Особливості військово-фізичної підготовки запорізького козацтва.

9. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні до Першої світової війни.

10. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в УРСР' в 20-30-і роки ХХ ст.

11. Особливості розвитку спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні на початку ХХ століття.

12. Зародження та розвиток сокільського руху в Західній Україні в першій третині ХХ ст.

13. Зародження та розвиток січового руху в Західній Україні на початку ХХ ст.

14. Зародження та розвиток "Пласту" в Західній Україні на початку ХХ ст.

15. Зародження та діяльність лугових товариств в Західній Україні в 20-30 роки ХХ ст.

16. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині ХХ ст.

17. Особливості діяльності спортивних товариств Західної України у першій половині ХХ ст. (КЛК, "Україна", "Черник" та ін.)

18. Роль І.Боберського у розвитку спортивно-гімнастичного руху Західної України.

19. Особливості розвитку спортивно-гімнастичного руху в Україні після II світової війни.

20. Виступи представників України в Олімпійських іграх.

21. Виступи спортсменів Донеччини в Олімпійських іграх

22. Дебют спортсменів України самостійними командами в міжнародному спорті.

23. Особливості виступів спортсменів України в останніх зимових Олімпійських іграх.

24. Проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні.

25. Роль олімпізму в розвитку сучасного спортивного руху в Україні.

26. Особливості утворення НОК України та розвиток спортивного руху в період розбудови української державності.

27. Особливості виступів спортсменів України в останніх літніх

Олімпійських іграх.

28. Зародження та розвиток спортивного руху серед української діаспори.
29. Діяльність Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК).
30. Видатні діячі спортивного руху української діаспори.

8. Самостійна робота

Під час самостійної роботи студенти вивчають як матеріал аудиторних занять курсу, так і питання винесенні на самостійне вивчення. Самостійна робота планується на кожну годину аудиторного часу і на питання винесенні на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану навчального процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи студенти звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури в разі необхідності.

Зміст самостійної роботи студента складається з таких видів:

- підготовка до аудиторних практичних занять.
- вивчити лекцій матеріал та підготуватися до написання тестових завдань.
- виконання домашніх завдань впродовж семестру.

9. Рекомендована література

Основна

1. Винничук О. Історично-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури / О. Винничук. –Тернопіль. : АСТОН, 2001. –404 с.
2. Золоті сторінки олімпійського спорту України / За ред. І. Федоренка. – Київ: Олімпійська література, 2000. – 192 с.
3. Кошева Л. В. Історія фізичної культури: Курс лекцій для студентів спеціальності 017 – Фізична культура і спорт/ Л. В. Кошева. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 224с. ISBN 978-966-379-979-7
4. Кошева Л.В. Предмет ІФКІС в галузі професійної підготовки фахівців з фізичної культури. Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: збірник наукових праць XII міжнародної науково-методичної конференції, 11–13 листопада 2020 року, м. Краматорськ / під заг. ред. д-ра техн. наук., проф. С. В. Ковалевського і Нон.D.Sc., Prof. Dasic Predrag./ Л.В. Кошева, О.Н. Олійник – Краматорськ : ДДМА, 2020. – С 71-73
5. Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. – Вінниця: Логос, 1997. – 133 с.
6. Платонов В.Н.,. Олимпийский спорт: В 2 т/ В.Н.Платонов, М.М. Булатова, С.Н.Бубка [и др.]; под общ.ред.В.Н.Платонова. – К.: Олимп. л – ра,2009.- Т.1. – 736с.
7. Солопчук М.С. Історія фізичної культури та спорту / М.С. Солопчук. – Кам.-Под.: Абетка, 2001. –136 с.

8. Солопчук М.С. Олімпійська освіта / М.С. Солопчук, А.О. Боднар – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. –176
9. Степанюк С. І. Методичний посібник для вивчення дисципліни «Історія фізичної культури» за блоково-модульною системою / С. І. Степанюк, О. О. Гречанюк, І. В. Маляренко. – Херсон : Видавництво ХДУ, 2006. – 236 с.
10. Степанюк С.І. Студентський спортивний рух: історія та сучасність. - Львів: Українські технології, 2003. - 60 с.
11. Украина: Полная энциклопедия /Авт.-составители В.М.Скляренко, Т.В. Иовлева, В.В. Мирошникова, М.А.Панкова; Худож.-оформитель Л.Д.Киркач – Осипова.- Харьков: Фолио, 2007.- 463с.
12. Физическая культура и спорт в цивилизациях и эпохах: Учебное пособие /Лабский В.М. и др./Под общ. Ред.В.М. Лабского. – Харьков :НТУ»ХПИ», 2005. – 180с.- На русск.яз.
13. Філь С.М., Худолій О.М., Малка Г.В. Історія фізичної культури: Навчальний посібник / За ред. проф. С.М.Філя. - Харків: “ОВС”, 2003. - 160 с

Додаткова

1. Голощапов Б.В. История физической культуры и спорта / Б.В. Голощапов. –М.: Академия, 2004. –312 с.
2. Єрмолова В.М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. /В. М. Єрмолова. –К., 2011. 335 с.
3. Платонов В.Н. Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник: в 2-х кн. – К.: Олимпийская литература, 1997. –Кн. 2. –384 с.
4. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник: в 2-х кн. - К.: Олимпийская литература, 1994. –Кн. 1. –496 с.
5. Столбов В. История физической культуры и спорта. –М.: Просвещение, 1984. –288 с.
6. Столбов В.В. История физической культуры. –М.: Просвещение, 1989.
7. Штейнбах В. Обратная сторона медали / Штейнбах В. –М.: Человек, 2008.

10. Електронні ресурси з дисципліни

1. <http://moodle.dgma.donetsk.ua/>
2. <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1401>